

Голові разової
спеціалізованої вченої ради
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна
професору Вячеславу ДЗЮНДЗЮКУ
майдан Свободи 4, м. Харків, 61022

Рецензія

офіційного рецензента, доцента кафедри публічної політики ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, кандидата наук з державного управління, доцента Соболя Романа Георгійовича на дисертаційну роботу Манець Світлани Вячеславівни «Публічне управління регіональним розвитком в умовах децентралізації влади», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування»

1. Обґрунтування вибору теми дослідження.

Трансформаційні процеси, що відбуваються в Україні на шляху до євроінтеграції, вимагають пошуку нових підходів до публічного управління на регіональному рівні. Реформа децентралізації влади, яка передбачає передачу значної частини повноважень та ресурсів на місцевий рівень, кардинально змінює архітектуру системи публічного управління. Виникає нагальна потреба у формуванні новітньої моделі публічного управління регіональним розвитком, яка враховуватиме принципи субсидіарності, партнерства та багаторівневого врядування. Особливої актуальності тематика дослідження набуває в умовах необхідності координації дій органів влади різних рівнів, забезпечення збалансованого розвитку територій та подолання регіональних диспропорцій. Перед органами публічної влади постають нові виклики щодо забезпечення інституційної спроможності територіальних громад, ефективного використання місцевих ресурсів, налагодження міжмуніципального співробітництва та

забезпечення якісних публічних послуг.

Військова агресія російської федерації проти України лише загострила потребу в ефективних механізмах публічного управління регіональним розвитком. Руйнування інфраструктури, масштабні внутрішні переміщення населення, необхідність швидкого реагування на кризові ситуації вимагають нових управлінських рішень, які можуть бути ефективно реалізовані саме в умовах децентралізованої системи управління.

Таким чином, дисертаційне дослідження С.В. Манець присвячене надзвичайно актуальній проблематиці, що має вагоме теоретичне і практичне значення.

2. Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому і оформлення.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 246 сторінок друкованого тексту, у тому числі 8 рисунків.

У першому розділі «Теоретико-методологічні засади публічного управління регіональним розвитком в умовах децентралізації влади» авторка досліджує сутність та особливості публічного управління регіональним розвитком, аналізує децентралізацію влади як чинник трансформації системи управління та обґрунтовує методологічні підходи до дослідження. Заслуговує на увагу проведений авторкою аналіз еволюції парадигм регіонального розвитку, а також інтеграція системного, синергетичного, інституційного та ситуаційного підходів до дослідження проблематики.

У другому розділі «Сучасний стан публічного управління регіональним розвитком в Україні та зарубіжних країнах» проаналізовано нормативно-правове забезпечення, організаційно-функціональну структуру публічного управління регіональним розвитком, досліджено зарубіжний досвід. Важливим здобутком авторки є виявлення системних недоліків у законодавчому регулюванні та інституційних проблем у системі управління регіональним розвитком.

У третьому розділі «Напрями удосконалення публічного управління регіональним розвитком України в умовах децентралізації» дисертантка визначає стратегічні пріоритети модернізації, пропонує механізми та

інструменти стимулювання регіонального розвитку. Особливої уваги заслуговує розроблена авторкою концептуальна модель трансформації публічного управління регіональним розвитком, яка передбачає системну перебудову нормативно-правових, інституційно-організаційних, фінансово-економічних та інформаційно-комунікаційних складових.

Дисертація є завершеною науковою працею, а її оформлення відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44), та наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

3. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження є складовою частиною науково-дослідних робіт, що виконувалися в Навчально-науковому інституті (ННІ) «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Зокрема, у науково-дослідній роботі «Публічне управління в умовах глобалізації» (0116U007246), що виконувалось кафедрою публічної політики ННІ «Інститут державного управління» авторкою визначено основні напрями удосконалення управління регіональним розвитком в умовах децентралізації влади.

4. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертаційній роботі, характеризуються високим ступенем обґрунтованості та достовірності, що забезпечується: ґрунтовним аналізом широкого кола наукових джерел (198 найменувань, у тому числі 75 іноземною мовою); коректним застосуванням комплексу загальнонаукових та спеціальних методів дослідження; логічною структурою дослідження, що забезпечує послідовний перехід від теоретичних засад до практичних рекомендацій; апробацією результатів дослідження на наукових конференціях; публікацією основних

результатів у наукових фахових виданнях.

5. Основні наукові результати, одержані автором, та їх новизна.

Найбільш вагомими результатами дисертаційного дослідження, що характеризуються науковою новизною, є:

уперше:

розроблено концептуальну модель трансформації системи публічного управління регіональним розвитком в умовах децентралізації, яка ґрунтується на інтеграції інституційних, функціональних, ресурсних та координаційних механізмів багаторівневого врядування з чітким розмежуванням повноважень між органами державної влади та місцевого самоврядування на основі принципів субсидіарності та пропорційності;

удосконалено:

методологічний підхід до формування багаторівневої системи стратегічного планування регіонального розвитку, який забезпечує ієрархічну узгодженість та синергію стратегічних документів на національному, регіональному та місцевому рівнях;

механізми фінансового забезпечення регіонального розвитку в умовах децентралізації влади шляхом обґрунтування комплексного підходу до міжбюджетних відносин;

дістали подальшого розвитку:

теоретико-методологічні підходи до формування інституційного забезпечення публічного управління регіональним розвитком;

концептуальні підходи до адаптації зарубіжного досвіду публічного управління регіональним розвитком в українських реаліях;

науково-практичні засади нормативно-правового забезпечення публічного управління регіональним розвитком.

6. Практичне значення одержаних результатів.

Цінність наукових результатів роботи полягає у тому, що розроблені дисертанткою теоретичні положення разом становлять методичну основу конкретних пропозицій для впровадження у публічно-управлінську практику на місцевому рівні. Науково обґрунтовані рекомендації можуть бути використані:

органами державної виконавчої влади – при формуванні та реалізації державної регіональної політики, удосконаленні організаційно-правових механізмів управління; органами місцевого самоврядування – при розробці стратегій розвитку територіальних громад, підвищенні інституційної спроможності; агенціями регіонального розвитку – при налагодженні міжсекторальної співпраці, реалізації проектів регіонального розвитку; закладами вищої освіти – при підготовці фахівців у галузі публічного управління та адміністрування.

7. Дотримання академічної доброчесності.

За результатами аналізу дисертаційної роботи та публікацій автора порушення академічної доброчесності не виявлено. Елементи фальсифікації чи фабрикації тексту в роботі відсутні.

8. Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

Позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження С.В. Манець, вважаю за необхідне висловити окремі дискусійні положення та зауваження:

1. У підрозділі 2.2 авторка аналізує трансформацію функцій місцевих державних адміністрацій, однак недостатньо розкриває питання їх майбутньої ролі після завершення реформи децентралізації. Це питання є вкрай актуальним, оскільки від чіткого визначення функцій префектів залежить ефективність всієї системи територіальної організації влади.

2. У третьому розділі при розгляді механізмів стимулювання регіонального розвитку авторка недостатньо уваги приділяє питанням транскордонного співробітництва як важливого інструменту розвитку прикордонних регіонів. Важливим було б розглянути, як саме децентралізація може сприяти активізації транскордонної співпраці та які механізми можуть забезпечити ефективне використання цього потенціалу.

Загалом дисертація підготовлена на високому науково-теоретичному рівні, висловлені зауваження здебільшого стосуються складності та багатогранності досліджуваної проблеми і жодним чином не применшують наукової та практичної цінності дисертаційної роботи. Тому їх слід розглядати як пропозиції подальших наукових досліджень здобувача.

9. Загальні висновки щодо дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота Манець Світлани Вячеславівни «Публічне управління регіональним розвитком в умовах децентралізації влади» є самостійним, завершеним науковим дослідженням, що вирішує актуальне наукове завдання в галузі публічного управління та адміністрування. Дисертація виконана на високому науково-теоретичному рівні, має наукову новизну та практичну значущість. За своїм змістом, структурою, обсягом та оформленням дисертація відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44), та наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

Виходячи з цього вважаю, що Манець Світлана Вячеславівна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний рецензент, кандидат наук з
державного управління, доцент, доцент
кафедри публічної політики
ІНІ «Інститут державного управління»
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна

Роман СОБОЛЬ

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 16:13:48 11.06.2025

Назва файлу з підписом: Рецензія_Соболь Р.Г._Манець.docx.asice
Розмір файлу з підписом: 29.9 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Рецензія_Соболь Р.Г._Манець.docx
Розмір файлу без підпису: 27.6 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: Соболь Роман Георгійович

П.І.Б.: Соболь Роман Георгійович

Країна: Україна

РНОКПП: 2822916773

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 16:13:19 11.06.2025

Сертифікат виданий: "Дія". Кваліфікований надавач електронних довірчих послуг

Серійний номер: 382367105294AF970400000032E81A00671CE403

Тип носія особистого ключа: ЗНКІ криптомодуль ІІТ Гряда-301

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Кваліфікований

Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)

Формат підпису: З повними даними ЦСК для перевірки (CAdES-X Long)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2025.02.05 13:00

Голові разової спеціалізованої вченої
ради Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна
професору Вячеславу ДЗЮНДЗЮКУ,
майдан Свободи 4, м. Харків, 61022

ВІДГУК

офіційного опонента, професора кафедри управління та бізнес-адміністрування Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, доктора наук з державного управління, професора Дегтяра Олега Андрійовича на дисертацію Манець Світлани Вячеславівни «Публічне управління регіональним розвитком в умовах децентралізації влади» на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування»

Обґрунтування вибору теми дослідження.

В умовах масштабних трансформацій системи публічного управління та реформи децентралізації влади в Україні особливої актуальності набуває проблема формування ефективних механізмів управління регіональним розвитком. Передача значної частини повноважень та ресурсів на місцевий рівень створює як нові можливості, так і нові виклики для забезпечення збалансованого та сталого розвитку регіонів.

Актуальність дослідження обумовлена необхідністю теоретичного обґрунтування та розробки практичних рекомендацій щодо удосконалення системи публічного управління регіональним розвитком в умовах децентралізації, яка б відповідала європейським стандартам багаторівневого врядування та враховувала специфіку інституційного середовища України. В

епоху глобальних викликів та необхідності післявоєнного відновлення саме ефективна система регіонального управління стає ключовим фактором забезпечення територіальної цілісності держави та підвищення якості життя населення.

Особливої гостроти проблема набуває в контексті необхідності координації дій органів влади різних рівнів, подолання міжрегіональних диспропорцій та забезпечення інституційної спроможності новостворених територіальних громад. Ці процеси вимагають розробки нових підходів до стратегічного планування, фінансового забезпечення та організаційної підтримки регіонального розвитку.

Крім того, актуальність теми посилюється в умовах воєнного стану та необхідності відбудови зруйнованої інфраструктури регіонів. Децентралізація може стати потужним інструментом не лише відновлення, але й структурної модернізації регіональних економік, підвищення їх стійкості та конкурентоспроможності.

Зазначене свідчить, що проблеми, на розв'язання яких спрямована дисертація С.В. Манець, є складовою комплексної проблеми забезпечення ефективного врядування та сталого розвитку регіонів України в умовах європейської інтеграції та післявоєнного відновлення.

Загальна характеристика дисертаційної роботи.

Дисертаційне дослідження С.В. Манець присвячене актуальній проблемі вдосконалення публічного управління регіональним розвитком в умовах децентралізації влади. Робота складається з анотацій, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У вступі авторка обґрунтовує актуальність обраної теми, формулює мету та завдання дослідження, визначає його об'єкт, предмет та методологічну основу. Також у вступі розкривається наукова новизна отриманих результатів, їх теоретичне та практичне значення.

Перший розділ роботи має теоретико-методологічний характер. У ньому авторка розкриває сутність та особливості публічного управління регіональним розвитком, аналізує децентралізацію влади як чинник трансформації системи управління, досліджує методологічні підходи до вивчення проблематики. Особлива увага приділяється інтеграції системного, синергетичного, інституційного та ситуаційного підходів.

Другий розділ має аналітико-дослідницький характер. У ньому здійснюється ґрунтовний аналіз нормативно-правового забезпечення публічного управління регіональним розвитком в Україні, досліджується організаційно-функціональна структура управління в умовах децентралізації. Важливе місце в розділі займає вивчення зарубіжного досвіду публічного управління регіональним розвитком.

Третій розділ має проектно-рекомендаційний характер. У ньому авторка визначає стратегічні пріоритети модернізації публічного управління регіональним розвитком, пропонує механізми та інструменти стимулювання регіонального розвитку, обґрунтовує напрями удосконалення організаційного та інформаційного забезпечення управління.

У висновках узагальнено основні результати дослідження та сформульовано ключові рекомендації щодо вдосконалення публічного управління регіональним розвитком в Україні в умовах децентралізації влади.

Робота базується на широкій джерельній базі, що включає 198 найменувань, з яких 75 - іноземними мовами, що свідчить про ґрунтовне опрацювання авторкою як вітчизняних, так і зарубіжних напрацювань з досліджуваної проблематики.

Зв'язок дисертації з науковими програмами, планами, темами, грантами.

Дисертаційне дослідження виконано в рамках науково-дослідної роботи кафедри публічної політики Харківського національного університету імені

В.Н. Каразіна за темою «Публічне управління в умовах глобалізації» (державний реєстраційний номер 0116U007246). Внесок здобувачки полягає у визначенні основних напрямів удосконалення управління регіональним розвитком в умовах децентралізації влади. Це дозволило розширити теоретичне розуміння механізмів трансформації системи публічного управління та запропонувати практичні рекомендації щодо її модернізації.

Найвагоміші наукові результати, що містяться в дисертації.

До найвагоміших результатів, що містяться в дисертації, належать такі:

уперше розроблено концептуальну модель трансформації системи публічного управління регіональним розвитком в умовах децентралізації, яка, на відміну від існуючих підходів, ґрунтується на інтеграції інституційних, функціональних, ресурсних та координаційних механізмів багаторівневого врядування з чітким розмежуванням повноважень між органами державної влади та місцевого самоврядування на основі принципів субсидіарності та пропорційності;

удосконалено:

методологічний підхід до формування багаторівневої системи стратегічного планування регіонального розвитку, який забезпечує ієрархічну узгодженість та синергію стратегічних документів на національному, регіональному та місцевому рівнях через запровадження єдиних принципів, процедур та індикаторів;

механізми фінансового забезпечення регіонального розвитку в умовах децентралізації влади шляхом обґрунтування комплексного підходу до міжбюджетних відносин, який поєднує вертикальні та горизонтальні інструменти фінансового вирівнювання з таргетованою підтримкою депресивних територій;

дістали подальшого розвитку:

теоретико-методологічні підходи до формування інституційного

забезпечення публічного управління регіональним розвитком, що враховують трансформацію функцій місцевих державних адміністрацій та роль спеціалізованих інституцій;

концептуальні підходи до адаптації зарубіжного досвіду публічного управління регіональним розвитком в українських реаліях;

науково-практичні засади нормативно-правового забезпечення публічного управління регіональним розвитком в частині обґрунтування необхідності системної структурно-функціональної кодифікації законодавчих норм.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Основні наукові положення, висновки та рекомендації, які сформульовані в дисертації, є науково обґрунтованими і базуються на достовірному матеріалі. Об'єкт і предмет дослідження, визначені автором, узгоджуються з метою і завданнями дисертаційного дослідження. Висновки випливають зі змісту роботи, відповідають поставленим завданням, адекватно відтворюються в тексті дисертації, корелюють з результатами, що складають наукову новизну, практичні рекомендації доведені до рівня їх можливого використання у діяльності органів публічної влади.

Наукові положення, висновки та рекомендації базуються на використанні фундаментальних положень теорії публічного управління, регіонального розвитку, децентралізації влади. Під час дослідження автором був реалізований комплексний підхід, що базується на загальнонаукових і спеціальних методах дослідження, зокрема: історико-логічний метод, системний аналіз, порівняльний аналіз, статистичний аналіз, структурно-функціональний аналіз, методи моделювання, метод експертних оцінок.

Наукова обґрунтованість і достовірність результатів роботи підтверджена також позитивними результатами їх апробації, які знайшли своє

відображення в публікаціях у фахових наукових виданнях та матеріалах науково-комунікативних заходів.

Апробація дисертації та публікації.

Основні результати дисертаційного дослідження обговорювались на засіданнях кафедри публічної політики, а також на XXI Міжнародному науковому конгресі «Публічне управління XXI століття: погляд у майбутнє» та міжнародній науково-практичній конференції «Science in the modern world: innovations and challenges». Результати дисертаційного дослідження викладено у 6 публікаціях: 4 статті у наукових фахових виданнях та 2 тези доповідей на конференціях.

Оформлення дисертації.

Оформлення дисертації повністю відповідає вимогам, які визначено у наказі Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

Практичне значення результатів дисертаційного дослідження.

Практична цінність дисертаційної роботи С.В. Манець полягає у розробці конкретних пропозицій та рекомендацій, спрямованих на вдосконалення системи публічного управління регіональним розвитком в Україні в умовах децентралізації влади.

Запропонована авторкою концептуальна модель трансформації може бути використана органами державної влади та місцевого самоврядування при формуванні та реалізації державної регіональної політики, розробці стратегій та програм регіонального розвитку, удосконаленні організаційно-правових механізмів управління.

Розроблені методологічні підходи до формування багаторівневої системи стратегічного планування та механізми фінансового забезпечення

можуть бути застосовані для підвищення ефективності управління регіональним розвитком, забезпечення координації дій органів влади різних рівнів.

Результати дослідження можуть бути корисними для агенцій регіонального розвитку, органів місцевого самоврядування, територіальних громад при розбудові інституційної спроможності та налагодженні міжмуніципального співробітництва.

Матеріали дисертації також можуть бути використані в освітньому процесі при викладанні дисциплін з публічного управління, регіонального розвитку та місцевого самоврядування у закладах вищої освіти, а також у програмах підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування.

Дотримання академічної доброчесності.

При аналізі дисертаційної роботи, наукових праць здобувачки та Протоколу контролю оригінальності (перевірку наявності текстових запозичень виконано в антиплагіатній Інтернет-системі Strikeplagiarism.com) встановлено, що текст дисертації не містить запозичень, дисертаційна робота виконана самостійно і відповідає вимогам академічної доброчесності.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

1. У запропонованій авторкою концептуальній моделі трансформації системи публічного управління регіональним розвитком доцільно було б докладніше розкрити роль та місце громадських організацій і об'єднань громадян як важливих стейкхолдерів регіонального розвитку, особливо в контексті формування партисипативної демократії на місцевому рівні.

2. У дисертаційному дослідженні, на наш погляд, недостатньо уваги приділено питанням управління ризиками в процесі децентралізації, зокрема ризикам посилення корупції на місцевому рівні, політизації процесів

прийняття рішень, конфліктів між різними рівнями влади. Хоча авторка аналізує інституційні проблеми, проте не пропонує конкретних механізмів мінімізації таких ризиків.

3. У дисертації авторка досліджує фінансові механізми забезпечення регіонального розвитку, проте не розкриває повною мірою проблематику формування спроможних територіальних громад у контексті їх об'єднання, зокрема критерії оцінки спроможності та механізми підтримки малих громад, які не можуть самостійно забезпечити надання якісних публічних послуг.

4. Авторка ґрунтовно аналізує нормативно-правове забезпечення, проте доцільно було б більше уваги приділити аналізу судової практики щодо розмежування повноважень між органами державної влади та місцевого самоврядування, оскільки саме судові рішення часто визначають реальні межі децентралізації.

Однак, висловлені зауваження не впливають суттєво на загальну високу оцінку дисертаційного дослідження, його цілісність та результативність. Наукова новизна та практична значущість отриманих результатів залишаються вагомими та не применшуються зазначеними дискусійними моментами.

Загальні висновки.

Дисертаційна робота Манець Світлани Вячеславівни «Публічне управління регіональним розвитком в умовах децентралізації влади» є завершеним науковим дослідженням, що має наукову новизну і практичну значущість. Дана дисертаційна робота за актуальністю, змістом та повнотою викладу її результатів у наукових публікаціях, обсягом і оформленням цілком відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44) та наказу Міністерства

освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

Виходячи з цього, вважаю, що Манець Світлана Вячеславівна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент –
доктор наук з державного
управління, професор, професор
кафедри управління та бізнес-
адміністрування Прикарпатського
національного університету імені
Василя Стефаника

О.А. Дегтяр

ДЕГТЯР ОЛЕГ АНДРІЙОВИЧ

Результат перевірки підпису	Підпис вірний
П.І.Б.	ДЕГТЯР ОЛЕГ АНДРІЙОВИЧ
РНОКПП	3013512170
Організація (установа)	ФІЗИЧНА ОСОБА
Код ЄДРПОУ	
Посада	
Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для даних від Надавача)	05:43:47 10.06.2025
Сертифікат виданий	КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"
Серійний номер	5E984D526F82F38F040000002E39400138BB4505
Тип носія особистого ключа	Захищений
Алгоритм підпису	dstu4145
Тип підпису	Кваліфікований
Формат підпису	CAdES-T
Сертифікат	Кваліфікований

Голові разової спеціалізованої вченої ради
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна
доктору наук з державного управління, професору
Вячеславу ДЗІОНДЗІОКУ

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

доктора наук з державного управління, професора
Бобровської Олени Юріївни на дисертаційне дослідження
Манець Світлани Вячеславівни «Публічне управління регіональним
розвитком в умовах децентралізації влади», подане до захисту
на здобуття наукового ступеня доктора філософії
з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування»
за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування»

Актуальність теми дисертації, її зв'язок із науковими програмами, темами

Сучасний етап розвитку української державності характеризується фундаментальними трансформаціями в системі територіальної організації публічної влади, що відбуваються в контексті масштабної реформи децентралізації. Ця реформа, спрямована на передачу значної частини повноважень, ресурсів та відповідальності від центральних органів влади до органів місцевого самоврядування, кардинально змінює усталені підходи до управління регіональним розвитком. Формування нової архітектури публічного управління відбувається в умовах безпрецедентних викликів: військової агресії проти України, необхідності забезпечення територіальної цілісності держави, руйнування економічної інфраструктури регіонів, масштабних міграційних процесів та глобальних економічних турбулентностей.

Децентралізація влади як багатовимірний процес реформування системи публічного управління створює як нові можливості, так і нові виклики для регіонального розвитку. З одного боку, розширення повноважень територіальних громад відкриває шлях до більш ефективного використання місцевих ресурсів, активізації громадських ініціатив, підвищення якості публічних послуг. З іншого боку, ці процеси породжують ризики поглиблення міжрегіональних диспропорцій, ускладнення координації між різними рівнями влади, недостатньої інституційної спроможності новостворених територіальних громад.

Особливої актуальності питання удосконалення публічного управління регіональним розвитком набувають у контексті європейської інтеграції України. Адаптація національного законодавства до *acquis communautaire*, впровадження європейських стандартів багаторівневого врядування, принципів субсидіарності та пропорційності вимагають глибокого переосмислення теоретичних засад та практичних механізмів управління територіальним розвитком.

Військова агресія росії проти України додала нових вимірів до проблематики регіонального розвитку. Необхідність відновлення зруйнованої інфраструктури, реінтеграції тимчасово окупованих територій, забезпечення

стійкості регіональних економік в умовах воєнного стану потребує розробки принципово нових підходів до публічного управління, які б поєднували оперативність реагування на кризові ситуації з довгостроковим стратегічним баченням розвитку територій.

Незважаючи на значну увагу науковців до окремих аспектів децентралізації та регіонального розвитку, проблематика формування цілісної системи публічного управління регіональним розвитком в умовах децентралізації влади залишається недостатньо дослідженою. Бракує комплексних досліджень, які б інтегрували теоретичні здобутки різних наукових шкіл, враховували специфіку української моделі децентралізації та пропонували практичні механізми удосконалення управління в умовах динамічних змін. Саме це обумовлює актуальність та своєчасність обраної теми дисертаційного дослідження.

Дисертаційна робота Манець С. В. виконана відповідно до науково-дослідної роботи кафедри публічної політики навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна за темою «Публічне управління в умовах глобалізації» (номер державної реєстрації 0116U007246), в межах якої авторкою визначено основні напрями удосконалення управління регіональним розвитком в умовах децентралізації влади.

Представлене дослідження також відповідає пріоритетним напрямам розвитку науки в Україні, зокрема, напряму «Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави», затвердженому Законом України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки».

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Наукові положення, висновки і рекомендації дисертаційного дослідження Манець С. В. характеризуються високим ступенем обґрунтованості, що забезпечується комплексним характером проведеного дослідження, глибоким аналізом теоретичних та методологічних засад публічного управління регіональним розвитком, використанням широкої емпіричної бази.

Авторка продемонструвала високий рівень наукової компетентності, глибоке знання предмета дослідження та вміння застосовувати сучасні наукові методи. У роботі використано широкий спектр загальнонаукових та спеціальних методів, зокрема: історико-логічний метод для дослідження еволюції теоретичних підходів до регіонального розвитку, системний аналіз для визначення сутності та структури системи публічного управління, порівняльний аналіз для вивчення зарубіжного досвіду, статистичний аналіз для оцінки динаміки регіонального розвитку, структурно-функціональний аналіз для визначення функціональних компонентів та інституційних

механізмів, методи моделювання для розробки концептуальної моделі трансформації, метод експертних оцінок для верифікації розроблених моделей. Особливо цінним є застосування авторкою інституційного, синергетичного та ситуаційного підходів, що дозволило концептуалізувати регіони як складні просторові системи з самоорганізаційними властивостями.

Інформаційну базу дослідження становлять Конституція України, закони України, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України, нормативно-правові акти центральних та місцевих органів виконавчої влади, статистичні дані Державної служби статистики України, аналітичні матеріали Міністерства розвитку громад та територій України, звіти та рекомендації міжнародних організацій. Список використаних джерел, що налічує 198 найменувань, з яких 75 іноземною мовою, свідчить про глибоке опрацювання авторкою предмета дослідження та врахування як класичних, так і найсучасніших підходів до проблематики публічного управління регіональним розвитком.

Структура дисертаційної роботи є логічною та послідовною, що дозволяє комплексно вирішити поставлені дослідницькі завдання. Зміст розділів та підрозділів повністю відповідає темі дослідження та забезпечує досягнення поставленої мети – теоретичного обґрунтування та розробки практичних рекомендацій з удосконалення публічного управління регіональним розвитком в умовах децентралізації влади.

У першому розділі «Теоретико-методологічні засади публічного управління регіональним розвитком в умовах децентралізації влади» авторка здійснює глибокий аналіз еволюції теоретичних підходів до публічного управління регіональним розвитком, досліджує вплив децентралізації на трансформацію системи управління та формулює методологічні підходи до дослідження. Особливо цінним є виявлення авторкою трансформації парадигм регіонального розвитку: від неокласичних моделей, що базуються на автоматичному вирівнюванні через мобільність факторів виробництва, до теорій кумулятивного зростання, які визнають можливість посилення нерівномірності розвитку, і далі до сучасних концепцій ендегенного розвитку, розумної спеціалізації та територіальної згуртованості.

Заслуговує на увагу ґрунтовний аналіз децентралізації як багатовимірного процесу перерозподілу владних повноважень, ресурсів та відповідальності між різними рівнями управління. Авторка переконливо доводить, що децентралізація трансформує сутність та інструментарій публічного управління регіональним розвитком, ставлячи в центр управлінської моделі принципи субсидіарності, партнерства та інклюзивності. Важливим внеском є обґрунтування необхідності забезпечення оптимального балансу між централізацією та децентралізацією, поєднання автономії місцевого самоврядування з координацією політик на національному рівні.

Значним науковим доробком є систематизація методологічних підходів до дослідження публічного управління регіональним розвитком з акцентом на інтеграцію системного, синергетичного, інституційного та ситуаційного підходів. Запропонована авторкою методологія оцінювання ефективності регіональної політики з позицій управління за результатами, що передбачає

зміщення акцентів з ендогенних параметрів якості управлінських процесів на показники екзогенної результативності управлінських впливів, має значну теоретичну та практичну цінність.

У другому розділі «Сучасний стан публічного управління регіональним розвитком в Україні та зарубіжних країнах» дисертантка досліджує нормативно-правове забезпечення, організаційно-функціональну структуру публічного управління та аналізує зарубіжний досвід. Цінним науковим доробком є комплексний аналіз системи законодавчих та підзаконних актів, що регламентують засади державної регіональної політики, виявлення їх фрагментарності, колізійності та неповної відповідності європейським стандартам багаторівневого врядування.

Важливим здобутком розділу є дослідження трансформації організаційно-функціональної структури публічного управління регіональним розвитком, зокрема аналіз зміни ролі місцевих державних адміністрацій від комплексного соціально-економічного управління до координаційно-контрольних функцій та розширення повноважень органів місцевого самоврядування. Авторкою виявлено низку інституційних проблем та дисфункцій, серед яких недостатня координація дій центральних, регіональних та місцевих органів влади, дублювання функцій, обмежена інституційна спроможність агенцій регіонального розвитку.

Особливої уваги заслуговує порівняльний аналіз зарубіжного досвіду територіальної організації публічної влади. Авторка виявила три базові моделі – унітарну, федеративну та регіоналізовану, проаналізувала їх особливості та механізми розподілу повноважень. Дослідження інструментів стимулювання регіонального розвитку в країнах з розвиненою ринковою економікою дозволило виявити тенденцію переходу від традиційних механізмів міжрегіонального перерозподілу ресурсів до «м'яких» інструментів, спрямованих на мобілізацію внутрішнього потенціалу регіонів.

У третьому розділі «Напрями удосконалення публічного управління регіональним розвитком України в умовах децентралізації» авторка пропонує стратегічні пріоритети модернізації, розвиток механізмів та інструментів стимулювання, а також удосконалення організаційного та інформаційного забезпечення. Особливо вагомим науковим внеском є обґрунтування необхідності формування багаторівневої системи стратегічного планування з чіткою ієрархією та узгодженістю стратегічних документів на національному, регіональному та місцевому рівнях.

Заслуговує на увагу запропонований авторкою комплексний підхід до модернізації механізмів фінансового забезпечення регіонального розвитку, що поєднує вертикальні (цільові трансферти) та горизонтальні (перерозподіл податкових надходжень) інструменти фінансового вирівнювання з таргетованою підтримкою депресивних територій. Авторка переконливо обґрунтовує необхідність удосконалення формули фінансового вирівнювання, підвищення ефективності використання коштів Державного фонду регіонального розвитку, розширення фінансової самостійності місцевого самоврядування.

Вагомим науковим результатом є розроблена авторкою концептуальна модель трансформації публічного управління регіональним розвитком в умовах

децентралізації, яка передбачає системну перебудову нормативно-правових, інституційно-організаційних, фінансово-економічних та інформаційно-комунікаційних складових. Ця модель має значну практичну цінність, оскільки пропонує комплексний підхід до модернізації системи управління з урахуванням сучасних викликів та можливостей.

Висновки дисертації логічно випливають зі змісту роботи, відображають основні результати дослідження та відповідають поставленим завданням. Вони є достатньо обґрунтованими, мають теоретичну та практичну цінність, можуть бути використані для вдосконалення публічного управління регіональним розвитком в Україні.

Наукова новизна одержаних результатів

В дисертації отримано нові науково обґрунтовані результати, які вирішують конкретне наукове завдання – теоретичне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій з удосконалення публічного управління регіональним розвитком в умовах децентралізації влади.

Безперечною новизною роботи є те, що авторкою вперше розроблено концептуальну модель трансформації системи публічного управління регіональним розвитком в умовах децентралізації, яка, на відміну від існуючих підходів, ґрунтується на інтеграції інституційних, функціональних, ресурсних та координаційних механізмів багаторівневого врядування з чітким розмежуванням повноважень між органами державної влади та місцевого самоврядування на основі принципів субсидіарності та пропорційності, передбачає формування вертикально інтегрованої системи стратегічного планування регіонального розвитку, розбудову мережі інституцій підтримки регіонального розвитку, диверсифікацію інструментів фінансового забезпечення та впровадження системного моніторингу результативності регіональної політики (стор. 218–222).

До раніше не захищених наукових положень дисертації С. В. Манець також можна віднести удосконалення: методологічного підходу до формування багаторівневої системи стратегічного планування регіонального розвитку, який, на відміну від існуючих, забезпечує ієрархічну узгодженість та синергію стратегічних документів на національному, регіональному та місцевому рівнях через запровадження єдиних принципів, процедур та індикаторів, широке залучення стейкхолдерів до розробки стратегій, забезпечення взаємозв'язку стратегічних документів з бюджетним процесом та формування системи моніторингу й оцінки результативності їх реалізації (стор. 165–180); механізмів фінансового забезпечення регіонального розвитку в умовах децентралізації влади шляхом обґрунтування комплексного підходу до міжбюджетних відносин, який поєднує вертикальні та горизонтальні інструменти фінансового вирівнювання з таргетованою підтримкою депресивних територій через спеціальні програми соціально-економічного розвитку (стор. 181–197).

У дисертаційному дослідженні також дістали подальшого розвитку: теоретико-методологічні підходи до формування інституційного забезпечення

публічного управління регіональним розвитком, що враховують трансформацію функцій місцевих державних адміністрацій від комплексного соціально-економічного управління до координаційно-контрольних функцій, а також роль спеціалізованих інституцій як посередників між органами влади, бізнесом та громадянським суспільством (стор. 116–139); концептуальні підходи до адаптації зарубіжного досвіду публічного управління регіональним розвитком в українських реаліях, що передбачають впровадження дієвих інституційних механізмів координації діяльності органів публічної влади різних рівнів, диверсифікацію інструментів стимулювання регіонального розвитку та розбудову мережі спеціалізованих інституцій підтримки регіонального розвитку (стор. 140–164); науково-практичні засади нормативно-правового забезпечення публічного управління регіональним розвитком в частині обґрунтування необхідності системної структурно-функціональної кодифікації законодавчих норм, приведення їх у відповідність до європейських стандартів багаторівневого врядування, чіткого розмежування повноважень та сфер відповідальності між суб'єктами управління різних рівнів (стор. 93–115).

Повнота викладу результатів дисертації в опублікованих працях та відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності

Основні положення та результати дисертаційного дослідження достатньо повно відображені у наукових публікаціях авторки. За темою дисертації опубліковано 6 наукових праць, зокрема 4 статті у наукових фахових виданнях України та 2 тези доповідей на міжнародних наукових конференціях. Кількість та якість публікацій відповідають вимогам МОН України щодо висвітлення основних наукових результатів дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Аналіз змісту опублікованих праць свідчить про їх відповідність темі дисертації та основним положенням, викладеним у роботі. Наукові публікації авторки пройшли достатню апробацію на міжнародних науково-практичних конференціях, що підтверджує їх наукову цінність та практичну значущість.

На основі аналізу тексту дисертації та наукових публікацій авторки можна стверджувати про відсутність порушень академічної доброчесності. Дисертаційна робота є самостійним, оригінальним науковим дослідженням, виконаним з дотриманням принципів академічної доброчесності. Текст дисертації не містить запозичень без відповідних посилань, а використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідні джерела.

Значення роботи для науки, практики та суспільства

Дисертаційне дослідження Манець С. В. має вагоме значення для розвитку теорії та практики публічного управління регіональним розвитком, а також для суспільства в цілому.

Для науки значення роботи полягає у збагаченні теоретико-методологічних засад публічного управління регіональним розвитком новими

концептуальними підходами та моделями. Запропонована авторкою концептуальна модель трансформації системи публічного управління регіональним розвитком в умовах децентралізації, методологічний підхід до формування багаторівневої системи стратегічного планування та механізми фінансового забезпечення розширюють науковий інструментарій дослідження процесів регіонального розвитку та підвищують прогностичний потенціал теорії публічного управління.

Розроблені авторкою теоретичні положення щодо впливу децентралізації на трансформацію системи публічного управління, еволюції парадигм регіонального розвитку та інтеграції різних методологічних підходів мають важливе значення для подальших наукових досліджень у цій сфері. Вони створюють теоретичне підґрунтя для розробки нових моделей та механізмів публічного управління, адаптованих до сучасних викликів та можливостей.

Для практики результати дослідження мають значну цінність, оскільки можуть бути безпосередньо використані органами публічної влади для вдосконалення управління регіональним розвитком. Запропоновані авторкою концептуальна модель трансформації, методологічний підхід до стратегічного планування та механізми фінансового забезпечення можуть бути впроваджені в діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування, агенцій регіонального розвитку та інших інституцій.

Зокрема, результати дослідження можуть бути використані:

- органами державної виконавчої влади – при формуванні та реалізації державної регіональної політики, розробці стратегій та програм регіонального розвитку, удосконаленні організаційно-правових механізмів публічного управління регіональним розвитком, визначенні пріоритетів та інструментів державної підтримки регіонів в умовах децентралізації;

- органами місцевого самоврядування – при розробці та впровадженні стратегій розвитку територіальних громад, формуванні регіональних інноваційних систем, розвитку міжмуніципального співробітництва, підвищенні інституційної спроможності місцевої влади;

- агенціями регіонального розвитку, бізнес-асоціаціями, науковими установами – при налагодженні стейкхолдерської співпраці, розвитку промислових кластерів, впровадженні проєктів регіонального розвитку, реалізації механізмів публічно-приватного партнерства;

- закладами вищої освіти – при підготовці фахівців у галузі публічного управління та адміністрування, регіонального управління, публічної політики, місцевого самоврядування та територіального розвитку.

Для суспільства значення роботи полягає у формуванні теоретичного підґрунтя для підвищення ефективності публічного управління регіональним розвитком, що має сприяти зростанню конкурентоспроможності регіонів, подоланню територіальних диспропорцій, підвищенню якості життя населення, забезпеченню сталого та інклюзивного розвитку територій. Впровадження запропонованих авторкою підходів та моделей може сприяти підвищенню прозорості та підзвітності органів публічної влади, розвитку громадянського суспільства, зміцненню демократичних інститутів на місцевому рівні.

Особливої актуальності результати дослідження набувають в контексті післявоєнного відновлення України, коли стоять завдання не просто відбудови зруйнованої інфраструктури, а комплексної модернізації системи публічного управління відповідно до європейських стандартів та принципів. Запропоновані авторкою підходи та моделі можуть стати концептуальною основою для розробки та реалізації програм відновлення та розвитку регіонів, забезпечення їх стійкості та конкурентоспроможності в умовах глобальних викликів.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертаційної роботи

Позитивно оцінюючи отримані Манець С. В. результати виконаного нею дослідження, підкреслюючи їх наукову та практичну цінність, вважаємо за необхідне звернути увагу дисертантки, а також членів разової спеціалізованої вченої ради на певні дискусійні положення, що містяться в роботі:

1. У підрозділі 1.3 авторка детально аналізує методологічні підходи до дослідження публічного управління регіональним розвитком, проте недостатньо уваги приділяє цифровим методам аналізу даних та можливостям використання технологій штучного інтелекту в системі моніторингу регіонального розвитку.

2. В концептуальній моделі трансформації публічного управління регіональним розвитком недостатньо розкриті механізми забезпечення кібербезпеки та захисту критичної інформаційної інфраструктури регіонів, що в умовах цифровізації публічного управління набуває критичного значення.

3. Дисертаційна робота ґрунтовно досліджує інституційні та організаційні аспекти децентралізації, проте недостатньо уваги приділено соціокультурним факторам успішності реформи, зокрема питанням формування культури місцевого самоврядування та подолання патерналістських установок населення.

4. Авторка пропонує комплексний підхід до фінансового забезпечення регіонального розвитку, проте недостатньо розкриває механізми залучення приватних інвестицій через інструменти зелених облігацій та краудфандингу, які набувають дедалі більшого значення в сучасній практиці регіонального розвитку.

5. У розділі, присвяченому зарубіжному досвіду, недостатня увага приділена досвіду країн Центральної та Східної Європи, які пройшли схожий з Україною шлях трансформації від централізованої до децентралізованої системи управління і могли б надати цінні уроки для української практики.

Водночас, наведені зауваження суттєво не впливають на зміст дисертації, якість висновків та обґрунтованість положень наукової новизни, не знижують її наукової та практичної цінності, а радше відображають складність та багатоаспектність досліджуваної проблематики і можуть розглядатися як напрями подальших наукових розвідок.

Загальний висновок про відповідність роботи встановленим вимогам

Дисертаційна робота Манець Світлани Вячеславівни є самостійним, завершеним науковим дослідженням, результати якого мають наукову новизну,

теоретичну та практичну цінність. Винесені на захист нові положення, висновки та рекомендації є достовірними, а декларована наукова новизна адекватно розкривається в роботі.

У дисертації вирішено важливе наукове завдання, яке полягає в теоретичному обґрунтуванні та розробці практичних рекомендацій з удосконалення публічного управління регіональним розвитком в умовах децентралізації влади. Запропонована авторкою концептуальна модель трансформації системи публічного управління, методологічний підхід до формування багаторівневої системи стратегічного планування та механізми фінансового забезпечення становлять вагомий внесок у розвиток теорії та практики публічного управління.

Рівень проведеного дослідження та його практична спрямованість свідчать про наукову зрілість здобувачки, яка продемонструвала глибоке знання предмета дослідження, володіння сучасними методами наукового пізнання, здатність до системного аналізу та синтезу нових наукових знань.

За своїм змістом, структурою, методологічною основою, науковою новизною, теоретичним і практичним значенням, а також оформленням дисертаційна робота «Публічне управління регіональним розвитком в умовах децентралізації влади» повністю відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки від 31.05.2019 р. № 759).

Виходячи з вищезазначеного, вважаю, що Манець Світлана Вячеславівна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент,

професор кафедри
економіки та економічної безпеки
Університету митної справи та фінансів,
доктор наук з державного управління,
професор

О. Ю. Бобровська

О. Ю. БОБРОВСЬКА

Підпис О. Ю. Бобровської засвідчую:

Учений секретар Університету
митної справи та фінансів

Т.В. Корнякіна

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 23:27:53 10.06.2025

Назва файлу з підписом: Відгук опонента_Бобровська_Манець.pdf.p7s
Розмір файлу з підписом: 232.0 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Відгук опонента_Бобровська_Манець.pdf
Розмір файлу без підпису: 214.7 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: БОБРОВСЬКА ОЛЕНА ЮРІЇВНА

П.І.Б.: БОБРОВСЬКА ОЛЕНА ЮРІЇВНА

Країна: Україна

РНОКПП: 2726415301

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 23:27:53 10.06.2025

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F040000000ECC2701B22C2F06

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис та дані в одному файлі (CAdES enveloped)

Формат підпису: З повними даними ЦСК для перевірки (CAdES-X Long)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2025.02.05 13:00

Голові разової спеціалізованої вченої
ради Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна
професору Вячеславу
ДЗЮНДЗЮКУ,
майдан Свободи 4, м. Харків, 61022

ВІДГУК

офіційного опонента, професора кафедри публічного управління та адміністрування Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, доктора наук з державного управління, професора Дегтяра Олега Андрійовича на дисертацію Манець Світлани Вячеславівни «Публічне управління регіональним розвитком в умовах децентралізації влади» на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування»

Обґрунтування вибору теми дослідження.

В умовах масштабних трансформацій системи публічного управління та реформи децентралізації влади в Україні особливої актуальності набуває проблема формування ефективних механізмів управління регіональним розвитком. Передача значної частини повноважень та ресурсів на місцевий рівень створює як нові можливості, так і нові виклики для забезпечення збалансованого та сталого розвитку регіонів.

Актуальність дослідження обумовлена необхідністю теоретичного обґрунтування та розробки практичних рекомендацій щодо удосконалення системи публічного управління регіональним розвитком в умовах

децентралізації, яка б відповідала європейським стандартам багаторівневого врядування та враховувала специфіку інституційного середовища України. В епоху глобальних викликів та необхідності післявоєнного відновлення саме ефективна система регіонального управління стає ключовим фактором забезпечення територіальної цілісності держави та підвищення якості життя населення.

Особливої гостроти проблема набуває в контексті необхідності координації дій органів влади різних рівнів, подолання міжрегіональних диспропорцій та забезпечення інституційної спроможності новостворених територіальних громад. Ці процеси вимагають розробки нових підходів до стратегічного планування, фінансового забезпечення та організаційної підтримки регіонального розвитку.

Крім того, актуальність теми посилюється в умовах воєнного стану та необхідності відбудови зруйнованої інфраструктури регіонів. Децентралізація може стати потужним інструментом не лише відновлення, але й структурної модернізації регіональних економік, підвищення їх стійкості та конкурентоспроможності.

Зазначене свідчить, що проблеми, на розв'язання яких спрямована дисертація С.В. Манець, є складовою комплексної проблеми забезпечення ефективного врядування та сталого розвитку регіонів України в умовах європейської інтеграції та післявоєнного відновлення.

Загальна характеристика дисертаційної роботи.

Дисертаційне дослідження С.В. Манець присвячене актуальній проблемі вдосконалення публічного управління регіональним розвитком в умовах децентралізації влади. Робота складається з анотацій, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У вступі авторка обґрунтовує актуальність обраної теми, формулює мету та завдання дослідження, визначає його об'єкт, предмет та

методологічну основу. Також у вступі розкривається наукова новизна отриманих результатів, їх теоретичне та практичне значення.

Перший розділ роботи має теоретико-методологічний характер. У ньому авторка розкриває сутність та особливості публічного управління регіональним розвитком, аналізує децентралізацію влади як чинник трансформації системи управління, досліджує методологічні підходи до вивчення проблематики. Особлива увага приділяється інтеграції системного, синергетичного, інституційного та ситуаційного підходів.

Другий розділ має аналітико-дослідницький характер. У ньому здійснюється ґрунтовний аналіз нормативно-правового забезпечення публічного управління регіональним розвитком в Україні, досліджується організаційно-функціональна структура управління в умовах децентралізації. Важливе місце в розділі займає вивчення зарубіжного досвіду публічного управління регіональним розвитком.

Третій розділ має проектно-рекомендаційний характер. У ньому авторка визначає стратегічні пріоритети модернізації публічного управління регіональним розвитком, пропонує механізми та інструменти стимулювання регіонального розвитку, обґрунтовує напрями удосконалення організаційного та інформаційного забезпечення управління.

У висновках узагальнено основні результати дослідження та сформульовано ключові рекомендації щодо вдосконалення публічного управління регіональним розвитком в Україні в умовах децентралізації влади.

Робота базується на широкій джерельній базі, що включає 198 найменувань, з яких 75 - іноземними мовами, що свідчить про ґрунтовне опрацювання авторкою як вітчизняних, так і зарубіжних напрацювань з досліджуваної проблематики.

Зв'язок дисертації з науковими програмами, планами, темами,

грантами.

Дисертаційне дослідження виконано в рамках науково-дослідної роботи кафедри публічної політики Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна за темою «Публічне управління в умовах глобалізації» (державний реєстраційний номер 0116U007246). Внесок здобувачки полягає у визначенні основних напрямів удосконалення управління регіональним розвитком в умовах децентралізації влади. Це дозволило розширити теоретичне розуміння механізмів трансформації системи публічного управління та запропонувати практичні рекомендації щодо її модернізації.

Найвагоміші наукові результати, що містяться в дисертації.

До найвагоміших результатів, що містяться в дисертації, належать такі:

уперше розроблено концептуальну модель трансформації системи публічного управління регіональним розвитком в умовах децентралізації, яка, на відміну від існуючих підходів, ґрунтується на інтеграції інституційних, функціональних, ресурсних та координаційних механізмів багаторівневого врядування з чітким розмежуванням повноважень між органами державної влади та місцевого самоврядування на основі принципів субсидіарності та пропорційності;

удосконалено:

методологічний підхід до формування багаторівневої системи стратегічного планування регіонального розвитку, який забезпечує ієрархічну узгодженість та синергію стратегічних документів на національному, регіональному та місцевому рівнях через запровадження єдиних принципів, процедур та індикаторів;

механізми фінансового забезпечення регіонального розвитку в умовах децентралізації влади шляхом обґрунтування комплексного підходу до міжбюджетних відносин, який поєднує вертикальні та горизонтальні інструменти фінансового вирівнювання з таргетованою підтримкою

депресивних територій;

дістали подальшого розвитку:

теоретико-методологічні підходи до формування інституційного забезпечення публічного управління регіональним розвитком, що враховують трансформацію функцій місцевих державних адміністрацій та роль спеціалізованих інституцій;

концептуальні підходи до адаптації зарубіжного досвіду публічного управління регіональним розвитком в українських реаліях;

науково-практичні засади нормативно-правового забезпечення публічного управління регіональним розвитком в частині обґрунтування необхідності системної структурно-функціональної кодифікації законодавчих норм.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Основні наукові положення, висновки та рекомендації, які сформульовані в дисертації, є науково обґрунтованими і базуються на достовірному матеріалі. Об'єкт і предмет дослідження, визначені автором, узгоджуються з метою і завданнями дисертаційного дослідження. Висновки випливають зі змісту роботи, відповідають поставленим завданням, адекватно відтворюються в тексті дисертації, корелюють з результатами, що складають наукову новизну, практичні рекомендації доведені до рівня їх можливого використання у діяльності органів публічної влади.

Наукові положення, висновки та рекомендації базуються на використанні фундаментальних положень теорії публічного управління, регіонального розвитку, децентралізації влади. Під час дослідження автором був реалізований комплексний підхід, що базується на загальнонаукових і спеціальних методах дослідження, зокрема: історико-логічний метод, системний аналіз, порівняльний аналіз, статистичний аналіз, структурно-

функціональний аналіз, методи моделювання, метод експертних оцінок.

Наукова обґрунтованість і достовірність результатів роботи підтверджена також позитивними результатами їх апробації, які знайшли своє відображення в публікаціях у фахових наукових виданнях та матеріалах науково-комунікативних заходів.

Апробація дисертації та публікації.

Основні результати дисертаційного дослідження обговорювались на засіданнях кафедри публічної політики, а також на XXI Міжнародному науковому конгресі «Публічне управління XXI століття: погляд у майбутнє» та міжнародній науково-практичній конференції «Science in the modern world: innovations and challenges». Результати дисертаційного дослідження викладено у 6 публікаціях: 4 статті у наукових фахових виданнях та 2 тези доповідей на конференціях.

Оформлення дисертації.

Оформлення дисертації повністю відповідає вимогам, які визначено у наказі Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

Практичне значення результатів дисертаційного дослідження.

Практична цінність дисертаційної роботи С.В. Манець полягає у розробці конкретних пропозицій та рекомендацій, спрямованих на вдосконалення системи публічного управління регіональним розвитком в Україні в умовах децентралізації влади.

Запропонована авторкою концептуальна модель трансформації може бути використана органами державної влади та місцевого самоврядування при формуванні та реалізації державної регіональної політики, розробці стратегій та програм регіонального розвитку, удосконаленні організаційно-

правових механізмів управління.

Розроблені методологічні підходи до формування багаторівневої системи стратегічного планування та механізми фінансового забезпечення можуть бути застосовані для підвищення ефективності управління регіональним розвитком, забезпечення координації дій органів влади різних рівнів.

Результати дослідження можуть бути корисними для агенцій регіонального розвитку, органів місцевого самоврядування, територіальних громад при розбудові інституційної спроможності та налагодженні міжмуніципального співробітництва.

Матеріали дисертації також можуть бути використані в освітньому процесі при викладанні дисциплін з публічного управління, регіонального розвитку та місцевого самоврядування у закладах вищої освіти, а також у програмах підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування.

Дотримання академічної доброчесності.

При аналізі дисертаційної роботи, наукових праць здобувачки та Протоколу контролю оригінальності (перевірку наявності текстових запозичень виконано в антиплагіатній Інтернет-системі Strikeplagiarism.com) встановлено, що текст дисертації не містить запозичень, дисертаційна робота виконана самостійно і відповідає вимогам академічної доброчесності.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

1. У запропонованій авторкою концептуальній моделі трансформації системи публічного управління регіональним розвитком доцільно було б докладніше розкрити роль та місце громадських організацій і об'єднань громадян як важливих стейкхолдерів регіонального розвитку, особливо в контексті формування партисипативної демократії на місцевому рівні.

2. У дисертаційному дослідженні, на наш погляд, недостатньо уваги приділено питанням управління ризиками в процесі децентралізації, зокрема ризикам посилення корупції на місцевому рівні, політизації процесів прийняття рішень, конфліктів між різними рівнями влади. Хоча авторка аналізує інституційні проблеми, проте не пропонує конкретних механізмів мінімізації таких ризиків.

3. У дисертації авторка досліджує фінансові механізми забезпечення регіонального розвитку, проте не розкриває повною мірою проблематику формування спроможних територіальних громад у контексті їх об'єднання, зокрема критерії оцінки спроможності та механізми підтримки малих громад, які не можуть самостійно забезпечити надання якісних публічних послуг.

4. Авторка ґрунтовно аналізує нормативно-правове забезпечення, проте доцільно було б більше уваги приділити аналізу судової практики щодо розмежування повноважень між органами державної влади та місцевого самоврядування, оскільки саме судові рішення часто визначають реальні межі децентралізації.

Однак, висловлені зауваження не впливають суттєво на загальну високу оцінку дисертаційного дослідження, його цілісність та результативність. Наукова новизна та практична значущість отриманих результатів залишаються вагомими та не применшуються зазначеними дискусійними моментами.

Загальні висновки.

Дисертаційна робота Манець Світлани Вячеславівни «Публічне управління регіональним розвитком в умовах децентралізації влади» є завершеним науковим дослідженням, що має наукову новизну і практичну значущість. Дана дисертаційна робота за актуальністю, змістом та повнотою викладу її результатів у наукових публікаціях, обсягом і оформленням цілком відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії

та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44) та наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

Виходячи з цього, вважаю, що Манець Світлана Вячеславівна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент –
доктор наук з державного
управління, професор, професор
кафедри публічного управління
адміністрування Прикарпатського
національного університету імені
Василя Стефаника

О.А. Дегтяр

ДЕГТЯР ОЛЕГ АНДРІЙОВИЧ

Результат перевірки підпису	Підпис вірний
П.І.Б.	ДЕГТЯР ОЛЕГ АНДРІЙОВИЧ
РНОКПП	3013512170
Організація (установа)	ФІЗИЧНА ОСОБА
Код ЄДРПОУ	
Посада	
Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для даних від Надавача)	05:43:47 10.06.2025
Сертифікат виданий	КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"
Серійний номер	5E984D526F82F38F040000002E39400138BB4505
Тип носія особистого ключа	Захищений
Алгоритм підпису	dstu4145
Тип підпису	Кваліфікований
Формат підпису	CAdES-T
Сертифікат	Кваліфікований